

Toimintakertomus 2013

Vahvistettu kevätkokouksessa 22.3.2014

1. Johdanto.....	2
2. Yhteiskunnallinen vaikuttamistyö	2
Lausunnot	4
Tiedotteet	4
Edustukset	5
3. Yhteistyöverkostot.....	5
4. Kansainvälinen toiminta	6
5. Koulutustoiminta	7
Koulutushanke	7
Koulutukset 2013.....	7
6. Neuvontatoiminta	8
7. Vertais- ja tukitoiminta.....	9
Jäsenet ja muut perheet	9
Paikallinen toiminta	10
Leiritoiminta	14
Parisuhdetoiminta.....	16
Sateenkaariperheiden perhevalmennus	16
Perheaikaa.fi	16
8. Hallinto ja tukipalvelut	17
Viestintä	18
Toimitilat.....	18
Henkilöstö	19
Talous	19

Liite 1: Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen toimintakertomus

Liite 2: Lista koulutuksista

1. Johdanto

Sateenkaariperheet ry on lastensuojelu- ja perhejärjestö, joka tekee

- Ihmisoikeustyötä
- Perhepolitiikan kehittämistyötä
- Lapsi-, perhe- ja nuorisotyötä
- Sosiaali-, terveys- ja koulutuspalveluiden kehittämistyötä
- Moninaisuuskasvatustyötä

Sateenkaariperheet ry kuuluu jäsenenä Lastensuojelun Keskusliittoon, Setaan, Ilga-Europeen (International lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex association), sateenkaariperheiden eurooppalaisen kattojärjestöön Nelfaan, Parisuhdekeskus Kataja ry:hyn ja Sosteen.

Sateenkaariperheet ry:n toimintavuosi 2013 oli yhdistyksen kuudestoista. Yhdistyksen toimintaa järjestettiin eri puolilla Suomea. Yhdistyksen tarkoituksena on sääntöjensä mukaan toimia Suomen sateenkaariperheiden lasten ja vanhempien ja perhettä suunnittelevien sekä vanhemmuudesta, huoltajuudesta ja kasvattajuudesta kiinnostuneiden ihmisten kontaktifoorumina, tukiryhmänä, oikeuksien puolustajana, tiedonvälittäjänä ja edunvalvojana.

Vuosi 2013 oli yhdistyksen ensimmäinen kokonainen toimintavuosi uudessa laajuudessaan, sisältäen työntekijät ja toimitilat. Vuoden aikana käynnistettiin laaja Kaikkien perheiden Suomi -hanke, jota yhdistys hallinnoi. Vaikuttamistyössä painottuivat isyyslaki ja tasa-arvoinen avioliittolaki. Uutena vertaistoiminnan muotona käynnistettiin esimerkiksi eron jälkeistä vanhemmuutta tukeva toiminta. Parisuhdetoimintaan koulutettiin ensimmäiset vertaisohjaajat. Vertaistoiminta kasvoi ja monipuolistui kaikkineen. Koulutustoiminnassa näkyi asetetut painopisteet ja koulutuksia tuotettiin ennätysmäärä.

2. Yhteiskunnallinen vaikuttamistyö

Vuoden 2013 merkittävimmät käynnissä olevat lainsäädäntöhankkeet olivat isyyslain kokonaisuudistus, hedelmöityshoitosuositus, kansalaisaloite tasa-arvoisesta avioliittolaista ja perhevapaiden uudistaminen. Vuoden aikana selvitettiin myös sijaissynnytysten sääntelyä. Vaikuttamistyön keskiössä oli myös kotihoidontuen jakaminen, varhaiskasvatustilain uudistaminen ja tapaamisoikeuksien laajentaminen.

Isyyslain uudistaminen vanhemmuuslaiksi, joka kykenisi tunnistamaan myös sateenkaariperheisiin syntyvien lasten vanhemmuuksia oikein, on yhdistyksen poliittisten tavoitteiden 2010-2015 joukossa. Vuoden 2013 lokakuussa ministeriön työryhmä jätti mietintönsä, joka sisälsi esityksen laiksi. Yhdistyksen toiminnanjohtaja toimi työryhmän seurantaryhmässä. Yhdistys lausui isyyslain uudistamisesta muutamaan otteeseen työryhmätyöskentelyn aikana, laati mietinnöstä lausunnon, teki kaksi mediatiedotetta ja nosti lain ongelmat esille lukuisissa mediahaastatteluuissa.

Keväällä 2013 oikeusministeriössä valmisteltiin lausuntoyhteenveto sijaissynnytyksestä saaduista lausunnoista. Yhdistys tapasi ministerin avustajia ja virkamiehiä asian tiimoilta yhdessä Simpukka

ry:n ja Kohtuuttomat ry:n kanssa. Yhdessä kirjoitettiin myös mielipidekirjoitus Helsingin Sanomiin. Kesäkuun lopussa ministeri kuitenkin päätti, että lakia ei aleta valmistelemaan tämän hallituksen aikana.

Eduskunnan oikeusasiamies kiinnitti alkuvuodesta huomiota siihen, että hedelmöityshoitojen evääminen HIV-positiivisilta on syrjintää. STM alkoi uudistaa kiireettömän hoidon ohjeistustaan hedelmöityshoitojen osalta. Yhdistys lausui kahteen otteeseen asiasta ministeriölle sekä kävi tapaamassa valmistelevia virkamiehiä sekä ministerin valtiosihteeriä asiasta. Toiveena saada sateenkaariperheet myös julkisten klinikoiden asiakkaiksi ja Kelan korvaukset syrjimättömiksi. Ohjeistus julkaistaan alkuvuodesta 2014.

Kansalaisaloite tasa-arvoisesta avioliittolaista käynnistettiin tasa-arvon päivänä 19.3.2013. Yhdistyksen toiminnanjohtaja oli yksi aloitteen vireille panijoista. Lakialoitteen taakse kerättiin yli 160 000 allekirjoitusta, ja aloite luovutettiin eduskunnan puhemiehelle 13.12.2013. Yhdistys toimi kampanjassa Tasa-arvoinen Suomi ry:n kumppanina osallistumalla strategiatyöhön, tiedottamalla kampanjasta, keräämällä allekirjoituksia ja osallistumalla kampanjan tapahtumiin, sekä aloitteen luovuttamiseen eduskunnan puhemiehelle.

Hallitusohjelmakirjauksen mukaan perhevapaita uudistetaan vielä toiseen kertaan tällä hallituskaudella vastaamaan paremmin adoptio-, monikko- ja yhden vanhemman perheiden tarpeita. Hallitusohjelmakirjauksessa ei mainita sateenkaariperheitä, mutta yhdistys on tehnyt kaikkensa, jotta sateenkaariperheiden tarpeet tulisi huomioitua tässä vaiheessa. Tämän suuntaisia tulkintoja on saatu yhteistyössä eduskunnan, virkamiesten ja Kelan kanssa. Vuoden 2013 aikana ministeriä ja ministeriötä muistutettiin usein eri tavoin, että asiaa olisi syytä alkaa valmistella, että se ehditään hoitaa tämän hallituskauden aikana. Lainvalmistelua ei kuitenkaan ollut aloitettu vielä vuoden 2014 alussa.

Tapaamisoikeuksien laajentaminen sosiaalisille vanhemmille on yksi yhdistyksen kärkitavoitteista. Vuonna 2013 tavoitetta alettiin ajaa myös yhtenä Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen kärkitavoitteena. Se tulee olemaan myös yksi Monimuotoiset perheet -verkoston hallitusohjelmataavoitteista. Syksyllä 2014 on suunniteltu seminaaria, jossa tavoitetta pyritään konkretisoimaan.

Yhdistys toimi vuoden 2013 Kelan perhe-etuuksien asiakasraadissa, jossa kaudella 2012-2013 on edustettuna kymmenkunta perhejärjestöä. Asiakasraadin kokouksissa on esitelty Kelan virkamiehille sateenkaariperheiden tarpeita perhe-etuuksien osalta. Osana työskentelyä on myös koulutettu Kelan etuuspäälliköt koskien sateenkaariperheiden elämäntilanteita.

Edustus uudessa adoptiolautakunnassa on osoittautunut hyödylliseksi. Keskustelua on käyty sekä palveluntarjoajien että virkamiesten kanssa sateenkaariperheiden adoptioeuvontojen kehittämiseksi. Yhdistys teki esimerkiksi paljon työtä, että STM lopulta huomioi sateenkaariperheet melko hyvin uudessa adoptioeuvontaoppaassa, joka on adoptioeuvonjille suunnattu käytännön opas uuteen adoptiolakiin.

Perhepalveluiden kehittämiseen on panostettu erityisesti koulutustoiminnassa, jota käsittelee oma toimintakertomuksen lukunsa. Koulutustoiminnan lisäksi yhdistys on antanut panoksensa

esimerkiksi THL:n syksyllä julkaistuihin uuteen Äitiysneuvolaoppaaseen sekä Meille tulee vauva -oppaaseen, joka jaetaan kaikille lasta odottaville neuvolassa.

Vuonna 2013 aloitettiin entistä laajempi yhteinen vaikuttamistyö Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen puitteissa. Hankkeen toimintakertomus tämän kertomuksen liitteenä.

Yhdistys osallistui myös aktiivisesti kansainväliseen vaikuttamistyöhön yhdessä muiden eurooppalaisten sateenkaariperhejärjestöjen ja Nelfan kanssa. Yhdistys oli mukana kirjoittamassa kaikkia Nelfan nimissä lähteneitä tiedotteita ja lausuntoja. Syksyllä Nelfa keräsi sateenkaariperheiden vapaata liikkuvuutta koskevaan vetoomukseen kaikkien jäsenjärjestöjensä allekirjoitukset ja esimerkkitapauksia liikkuvuuden rajoituksista. Syyskuussa Sateenkaariperheiden puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja luovuttivat vetoomuksen komissaari Vivian Redingille Helsingissä järjestetyssä keskustelutilaisuudessa Vanhalla Ylioppilastalolla.

Lausunnot

- Vetoamus lastensuojelun valtiosuusuudistuksesta 24.1.2013
- Lausunto varhaiskasvatuslain uudistamisesta 13.2.2013
- Lausunto äitiysneuvolaoppaasta 15.2.2013
- Pyydetty lisälausunto isyyslakia valmistelevalle työryhmälle 12.3.2013
- Lausunto hedelmöityshoidoista julkisissa palveluissa 30.4.2013
- Pyydetty lisälausunto hedelmöityshoidoista julkisissa palveluissa 20.8.2013
- Pyydetty lausunto kotihoidontuen jakamisesta sateenkaariperheissä 12.11.2013
- Pyydetty lausunto isyyslakityöryhmän mietinnöstä 15.1.2014

Yhdessä Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa annetut lausunnot:

- Kommentti OPS 2016 – Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistamiseen
- Lausunto lakiin lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamiseksi, hallituksen esityksen valmistelu. STM026:00/2013
- Lausunto uudistettuun äitiysneuvolaoppaaseen
- Lausunto lapsi- ja nuorisopoliittiseen ohjelmaan
- Lausunto tasa-arvo-ohjelman puolivälitarkastelun kuulemistilaisuuteen
- Tarkentava lausunto tasa-arvo-ohjelman puolivälitarkasteluun: Monimuotoisten perheiden perhevapaiden keskeisimmät epäkohdat

Tiedotteet

- Tahdon2013-kansalaisaloite on upea kansalaistoiminnan voimannäyte tasa-arvon puolesta 13.12.2013
- Sateenkaariperheiden vanhemmuus kiireellisesti kuntoon isyyslaissa 12.11.2013
- Sateenkaariperheiden lasten ei tulisi menettää vanhempiaan ylittäessään jäsenvaltioiden rajoja 24.9.2013
- Sateenkaariperheet huomioitava isyyslain uudistuksessa 14.6.2013
- Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän lastenkulttuuritapahtuma järjestetään Helsingissä toista kertaa 24.4.2013
- Turussa avataan sateenkaariperheiden lasten valokuvanäyttely Kansainvälisenä sateenkaariperhepäivänä 24.4.2013

- Perheen sisäisen adoption kieltö syrjintää 19.2.2013

Edustukset

- Toiminnanjohtaja toimi Nelfan hallituksen varapuheenjohtajana ja yhdistyksen edustajana Nelfan vuosikokouksessa
- Toiminnanjohtaja toimi adoptiolautakunnan täysistunnon jäsenenä (varajäsen Anna Moring)
- Toiminnanjohtaja toimi Isyyslain seurantatyöryhmän jäsenenä (varajäsen Anna Moring)
- Toiminnanjohtaja toimi Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan miesjaoston jäsenenä (varajäsen Marita Karvinen)
- Toiminnanjohtaja toimi Tasa-arvoasian neuvottelukunnan isyyslakityöryhmän jäsenenä
- Toiminnanjohtaja toimi yhdistyksen edustajana Monimuotoiset perheet -verkostossa
- Toiminnanjohtaja toimi yhdistyksen edustajana IFED-verkostossa (kansainvälinen sateenkaariperhepäivä)
- Toiminnanjohtaja toimi Lastensuojelun Keskusliiton Lapsen oikeuksien neuvottelukunnassa
- Puheenjohtaja toimi Setan Kv-työryhmän jäsenenä
- Puheenjohtaja Emmi Pihlajaniemi ja Iina Särkkä toimivat yhdistyksen edustajina Ilga-Europen vuosikokouksessa
- Projektipäällikkö toimi yhdistyksen edustajana Perhejärjestöjen yhteistyöfoorumissa
- Projektipäällikkö toimi yhdistyksen edustajana Kuluttajaneelissa
- Järjestösihteeri toimi yhdistyksen edustajana Väestöliiton Perhenetti-hankkeen koordinaatioryhmässä

3. Yhteistyöverkostot

Merkittävin kotimainen yhteistyöverkosto vuoden 2013 aikana oli *Monimuotoiset perheet -verkosto*, johon kuuluvat Adoptioperheet ry, Käpy – Lapsikuolemaperheet ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Monikulttuuriyhdistys Familia Club ry, Perhehoitoliitto ry, Sateenkaariperheet ry, Suomen Monikkoperheet ry, Suomen Nuoret Lesket ry, Suomen Uusperheellisten Liitto ry ja Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.

Verkoston yhteinen hanke Kaikkien perheiden Suomi käynnistyi keväällä 2013. Hankkeen on tarkoitus edistää verkoston vaikuttamistyötä ja myös kehittää verkoston yhteistyön rakenteita. Hankkeen erillinen toimintakertomus tämän kertomuksen liitteenä.

Seta ry:n kanssa tehtiin yhteistyötä ennen kaikkea yhteiskunnallisessa vaikuttamistyössä ja tiedottamisessa. Vuoden aikana osallistuttiin Setan yleisiin kokouksiin ja jäsenjärjestöille suunnattuihin tapahtumiin ja koulutuksiin. Yhdistyksen työntekijät osallistuivat kesällä Setan työntekijäpäiville, johon kutsutaan Setan ja sen jäsenjärjestöjen työntekijät. Seta järjestää kuukausittain kokoontuvaa koulutusteematiimiä, jonka toimintaan koulutussuunnittelija osallistui. Lisäksi Seta toimi koulutushankkeen ohjausryhmässä.

Parisuhdekeskus Kataja ry:n kanssa yhteistyössä kehitettiin ja toteutettiin Sateenkaariperheiden parisuhdetoimintaa ja Katajan sateenkaaritoimintaa. Suunniteltiin yhteinen Sateenkaariparit-hanke, jonka kolmanneksi pääkumppaniksi on lupautunut Seta ry. Hankkeelle saatiin avustus vuosille

2014-2016. Hankkeen tavoitteena tuottaa sateenkaaripareille soveltuvia parisuhdekurssien materiaaleja ja kouluttaa sekä vertaisohjaajia sateenkaariparien parisuhdetoimintaan että parisuhdetyötä tekeviä ammattilaisia. Lisäksi Kataja toimi koulutushankkeen ohjausryhmässä.

Väestöliiton kanssa yhteistyössä jatkettiin Perhenetti -hanketta. Hankkeessa kehitellään perheille tukipalveluita nettiin. Palvelusta on mahdollista saada asiantuntija-apua ja ohjattua vertaisapua myös monimuotoisille perheille. Hankkeesta erillinen luku myöhemmin. Väestöliiton kanssa valmisteltiin myös yhteistyössä Sateenkaariperheiden lasten hyvinvointikartoitus -hanke, jolle haettiin rahoitusta joulukuussa 2013.

Ensi- ja turvakotien liiton Neuvokeskuksen kanssa on tehty toimintavuoden aikana yhteistyötä sateenkaariperheiden eroauttamistyön suunnittelussa. Sateenkaariperheet on kouluttanut NeuvoKeskuksen eroryhmien vetäjiä ja NeuvoKeskus on toiminut hankekumppanina myös yhdistyksen koulutushankkeessa. Yhdistys koulutti vuoden 2013 aikana yhden ohjaajistaan Neuvokeskuksen Vanhemman Neuvo -ryhmien ohjaajakoulutuksessa. Koulutettu ohjaa käynnisti ensimmäisen sateenkaariperheille suunnatun Vanhemman Neuvo -ryhmän syksyllä.

Vuonna 2013 suunniteltiin Sateenkaariperheiden lasten hyvinvointikartoitus -hanke, jonka työryhmään kuuluvat yhdistyksen lisäksi Väestöliiton Väestöntutkimuslaitos, THL, Lastensuojelun Keskusliitto, MLL ja Tampereen yliopiston hoitotieteen laitos. Hanke on suunniteltu käynnistyvän alkukesästä 2014.

Muita tärkeitä yhteistyökumppaneita, joiden kanssa on toimittu vuoden 2013 aikana ovat Tahdon2013-kampanja, Trasek ry, Metropolia, Regnbågsankan ja joukko Setan paikallisjärjestöjä.

4. Kansainvälinen toiminta

Vuoden 2013 aikana yhdistys toimi aktiivisesti Euroopan sateenkaariperheyhdistysten verkostossa NELFAssa (Network of European LGBT Families Associations) ja oli yksi sen perustajajäsenistä kun verkosto sai Belgiassa virallisen kansainvälisen yhdistyksen aseman maaliskuussa 2012. Perustettu järjestö toimii kaikkien eurooppalaisten sateenkaariperhejärjestöjen kattojärjestönä. Läheistä yhteistyötä tehdään eurooppalaisten perhekattojärjestöjen (kuten Coface), Ilga-Europen ja Transgender-Europen kanssa. Yhdistyksen toiminnanjohtaja Juha Jämsä toimii Nelfan varapuheenjohtajana. Vuonna 2013 tehtiin tiedotteita ajankohtaisista asioista, järjestettiin vuosikokous Lontoossa maaliskuussa, toimitettiin vetoamus komissaari Redingille, järjestettiin useita työpajoja Ila-Europen vuosikokouksessa, osallistuttiin kutsuttuna eurooppalaisiin perhe- ja lapsityön konferensseihin ja osallistuttiin Venäjän propagandalakien vastaisiin kampanjoihin sekä tiedotettiin eurooppalaisten maiden viranomaisia sateenkaariperheiden hankalasta asemasta Venäjällä.

Vuonna 2013 jatkui vuonna 2012 käynnistynyt Euroopan komission Grundtvig-ohjelman rahoittama viiden eurooppalaisen sateenkaariperhejärjestön yhteistyöhanke Being an LGBT Parent as an Experience of Democracy and Active Citizenship. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa mukana olevia järjestöjä toimimaan eurooppalaisella tasolla sateenkaariperheiden hyväksi. Vuonna 2013 järjestettiin kolme hanketapaamista: Sveitsissä, Suomessa ja Kreikassa. Syyskuussa järjestetty Suomen tapaaminen kokosi Helsinkiin yli 20 eurooppalaista sateenkaariperheaktiivia. Tapaamisen

teema oli LGTB Family Rights: Strategic Litigation and European Court of Human Rights. Sveitsin ja Kreikan tapaamisiin osallistui kuusi suomalaista sateenkaariperheaktiivia.

Nelfa ja sen yhdysvaltalaiset, israelilaiset, japanilaiset, kanadalaiset ja brasilialaiset sisarjärjestöt järjestivät toista kertaa Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän 5.5.2013. Yhdistyksen toiminnanjohtaja toimii päivän koordinaatioryhmässä. Yhdistys järjesti toimintaa Helsingissä ja Turussa. Helsingissä 150 ihmistä kokoontui koko perheen tapahtumaan, jossa esiintyi esimerkiksi Pellekaija Pum. Turussa järjestettiin sateenkaariperheiden lasten perhekuvien näyttely Aboa Vetuksessa. Tapahtumista tiedotettiin näkyvästi.

Lokakuussa yhdistyksen edustajat osallistuivat Ilga-Europen vuosikokoukseen Zagrebissa.

5. Koulutustoiminta

Koulutustoiminnalla tähdättiin sateenkaariperheiden hyvinvointiin ja erityiskysymyksiin liittyvän asiantuntijuuden lisäämiseen niin ammattilaisten keskuudessa kuin yhdistyksen sisälläkin. Lisäksi koulutustoiminta vaikutti yhteiskunnallisiin keskusteluihin lisäämällä sateenkaariperheitä koskevaa tietoa kaikilla yhteiskunnan alueilla. Asiantuntijuutta pidettiin yllä ja kehitettiin verkostoitumalla, seuraamalla perhetutkimusta ja -politiikkaa, tekemällä jäsenkyselyitä ja kysymällä yhdistyksen toimintaan osallistuvien perheiden näkemyksiä ja kokemuksia, keräämällä tietoja paikallistapaamisista ja leireiltä, kirjaamalla yhteydenottopyyntöjen aiheet, ohjaamalla opinnäytetöitä ja järjestämällä seminaareja ja muita tapahtumia. Kesäkuussa yhdistyksen työntekijä julkaisi ensimmäisen sateenkaariperheteemaa Suomessa käsittelevän väitöskirjan *Oudot perheet*.

Yhdistys tukee sateenkaariperheitä koskevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa opinnäytetöiden neuvontatoiminnalla, konsultoimalla tutkimushankkeita, listaamalla nettisivuilla tutkimustarpeita ja etsimällä vapaaehtoisia tutkimukseen osallistujia. Vuoden 2013 aikana koulutussuunnittelija ja yhdistyksen aktiivit neuvoivat noin 30 opinnäytetöiden tekijää. Opiskelijat perehtyivät sateenkaariperheteemoihin ja toimivat omissa opiskeluryhmissään sateenkaariperhetietouden asiantuntijoina ja kouluttajina. Valtaosa neuvottavista oli valmistumassa sosionomiksi.

Koulutushanke

Vuoden 2012 puolella alkaneen hankkeen puitteissa tarjottiin lapsiperheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille täydennyskoulutusta sateenkaariperheiden erityiskysymyksistä. *Sateenkaariperheiden lasten ja vanhemmuuden haavoittuvuudet ammattilaisten tietoisuuteen* -hankkeen rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman rahoista. Hanke sai jatkorahoituksen toukokuun 2015 loppuun asti. Hankkeesta vastasi kevätkauden ajan koulutussuunnittelija Anna Moring ja elokuusta lähtien koulutussuunnittelija Tiia Aarnipuu.

Koulutukset 2013

Yhdistyksen työntekijät kouluttivat itsenäisesti ja vierailivat lukuisissa muiden järjestämässä koulutustilaisuuksissa puhumassa perheiden moninaisuuden kohtaamisesta ja sateenkaariperheiden tarpeista. Kouluttamisesta vastasivat koulutussuunnittelijan lisäksi

toiminnanjohtaja, järjestösihteeri, puheenjohtaja, hallituksen jäsenet sekä yhdistyksen vapaaehtoiset kouluttajat ja kokemuskouluttajat.

Sateenkaariperheet ry toteutti vuoden aikana yhteensä 46 koulutusta. Näistä koulutushanke kattoi 41. Eniten koulutettiin kuntien ja kirkon perheneuvoja, äitiyshuollon työntekijöitä sekä lapsettomuusklonikoiden työntekijöitä.

Hanke koulutti vuonna 2013 erityisesti Turussa (yhteensä 13 koulutusta, joista yksi kaikille avoin puolen päivän seminaari) ja Jyväskylässä (seitsemän erillistä koulutusta). Kaikista hankkeen koulutuksista neljä oli valtakunnallisia (mm. neuvokeskuksen eroneuvo-ohjaajat helmikuussa ja SOS-kriisikeskuksen työntekijät marraskuussa). Oulussa hanke vieraili vuoden aikana kolme kertaa, Joensuussa kahdesti ja Kajaanissa, Kouvolassa, Mikkelissä, Vaasassa, Rovaniemellä sekä Tampereella kertaalleen. Turun lisäksi kaikille avoin seminaari järjestettiin vuoden aikana Vaasassa (puoli päivää) sekä Mikkelissä (koko päivä).

Koulutushanke tavoitti vuoden aikana yhteensä n. 1180 työssään sateenkaariperheitä kohtaavaa ammattilaista. Hankkeen ulkopuoliset koulutukset keräsivät yhteensä n. 340 kuulijaa, mm. Inarin peruskoulun ja Ivalon lukion oppilaita.

Yhdistyksen sisäisenä, jäsenille ja aktiiveille suunnattuna koulutuksena järjestettiin ennen kaikkea perhevalmennusta (josta lisää myöhemmin). Marraskuussa järjestettiin ensimmäinen parisuhdevertaisohjaajan koulutus. Lisäksi järjestettiin koulutusta hallitustyöskentelystä, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimesta, sateenkaariperheistä mediassa ja moninaisuudesta lasten kuvakirjoissa. Yhteistyössä Väestöliiton kanssa toteutettiin myös nettivertaisohjaajan perus- ja jatkokoulutus osana Perhenetti-hanketta. Koulutukseen osallistui Sateenkaariperheiden vapaaehtoisia. Perheaikaa.fi -palvelussa toteutetut kaksi nettiluentoa tavoitti myös suuren joukon kohderyhmään kuuluvia perheitä. Luennot on katsottu yhteensä 2771 kertaa.

Kertomuksen liitteenä lista kaikista koulutustilaisuuksista.

6. Neuvontatoiminta

Lainsäädännössä on viime vuosina tapahtunut monia edistysaskeleita, joiden myötä perheet ovat saaneet pääsyn ennen tavoittamattomissa oleviin etuuksiin ja juridisiin suhteisiin. Uuden lainsäädännön soveltaminen käytäntöön on kuitenkin osoittautunut monessa tilanteessa hyvin hankalaksi. Soveltamisongelmiin liittyviä kyselyitä vastaanotetaan yhdistyksessä koko ajan enemmän. Neuvoa hakevat perheiden lisäksi opiskelijat, ammattilaiset ja toimittajat.

Yhdistys käynnisti vuonna 2012 ensimmäistä kertaa säännöllisen neuvontapalvelun. Jäsenet ja muut sateenkaariperheelliset voivat kysyä neuvoa puhelimitse kaksi kertaa viikossa. Puhelinneuvonnalle avattiin oma puhelinnumerosa. Neuvontaa saa myös sitä varten perustetusta sähköpostiosoitteesta. Lisäksi kerran kuukaudessa järjestetään neuvonta-chat Perheaikaa.fi -nettipalvelussa. Varsinaiseen neuvontapalveluun tuli vuoden aikana yhteydenottoja puhelimitse 62 kappaletta, sähköpostilla 413 kappaletta ja chatissa 100 kappaletta.

Varsinaisen neuvontapalvelun ulkopuolella neuvontatyötä tehdään monilla eri tavoin ja monissa eri yhteyksissä, esimerkiksi perhevalmennuksissa, leireillä ja perhetapaamisissa. Neuvontatehtävää toteuttavat ennen kaikkea työntekijät, hallituksen puheenjohtaja ja jäsenet sekä paikallisten perhetapaamisten vetäjät. Neuvontapalvelun ulkopuolella annettu neuvonta on ja tulee olemaan suurempaa kuin varsinaisen neuvontapalvelun yhteydessä annettu neuvonta. Seuraavassa taulukossa on kerätty yhteen eri toimijoiden arviot omista neuvontaan liittyvistä yhteydenotoista. Nämä luvut eivät sisällä aiemmin esitettyjä neuvontapalvelun lukuja.

Taulukko: Annettu neuvonta (muu kuin varsinainen neuvontapalvelu)

	2010	2011	2012	2013
Etuutta koskeva neuvonta	70	70	190	332
Lakineuvonta	70	90	110	217
Elämäntilanteeseen liittyvä neuvonta	200	150	140	285
Yhdistyksen toimintaan liittyvä neuvonta	200	250	310	429
Opinnäytetyöntekijän neuvonta	40	25	40	40
Toimittajan neuvonta/avustaminen	40	30	30	109
YHTEENSÄ	620	615	820	1412

7. Vertais- ja tukitoiminta

Yhdistyksen keskeisiä vertaistoiminnan muotoja olivat leiritoiminta, parisuhde- ja perhevalmennustoiminta, internetin keskustelufoorumit ja erilaiset vertaistapaamiset ja -ryhmät usealla paikkakunnalla ja netissä. Setan palvelimen alaisuudessa toimiva keskustelufoorumi avautui runsaan vuoden tauon jälkeen syksyllä 2013. Keskustelufoorumin uudelleen avauduttua jokaisen vanhan käyttäjän piti uusia tunnukset, mikä selvästi nosti kynnystä palata palvelun pariin. Tauon jälkeen keskustelu on käynnistynyt foorumilla, mutta entisenlaiseen vilkkaaseen ja monipuoliseen vuoropuheluun on vielä matkaa. Verkossa toimiva vertaistuki onkin muuttanut hiukan muotoaan ja keskittynyt enemmän toista vuotta toiminnassa olleeseen Perheaikaa.fi -palveluun, jossa Sateenkaariperheet on kumppanina mukana. Vertaistoimintaa järjestettiin kahdeksalla paikkakunnalla. Paikallisten yleisten perhetapaamisten lisäksi järjestettiin erityisryhmien tapaamisia ja lukuisia vapaa-ajan toiminnan yksittäisiä tapaamisia.

Uutena toimintamuotoina käynnistettiin vanhemman neuvo –eroauttamistoiminta. Vanhemman neuvo –ryhmä kokoontui kahdeksan kertaa. Ryhmä oli suunnattu sateenkaariperheen vanhemmille, jotka ovat eronneet tai eroamassa, ja sen on tarkoitus vahvistaa eron jälkeistä vanhemmuutta. Ryhmää veti vanhemman neuvo-ryhmänohjauksen Sateenkaariperheet ry:n toimesta käynyt pari- ja seksuaaliterapeutti Ritva-Liisa Reinold.

Jäsenet ja muut perheet

Sateenkaariperheet ry:n vuoden 2013 jäsenmaksun maksaneiden jäsenten määrä oli vuoden lopussa 641 (vuoden 2012 lopussa 477). Toimintansa kautta yhdistys tavoitti satoja henkilöitä, jotka eivät ole yhdistyksen jäseniä. Suurin osa yhdistyksen tilaisuuksiin osallistuneista perheistä ei

ole jostain syystä yhdistyksen jäseniä. Osa tilaisuuksiin osallistujista pelkää leimautumista, jos liittyvät jäseniksi. Yhdistyksen keskustelufoorumille oli kirjautunut yli tuhat henkeä.

Suurin osa jäsenistöstä ja palveluita käyttävistä muista vanhemmista ja vanhemmuutta suunnittelevista henkilöistä oli naisia. Miehiä tavoitettiin erityisesti miehille kohdennetulla toiminnalla ja erityisen vahvasti neuvontapalveluiden kautta. Miesten perheitä on jäsenistä noin kymmenen prosenttia. Perhevalmennukset ja Alkutaipale-ryhmät kiinnostivat myös miehiä. Jäsenistössä painottuvat pienten lasten perheet ja perheet, joiden lapset eivät ole syntyneet heterosuhteessa.

Paikallinen toiminta

Paikallistoiminnan tapahtumissa kävi vuonna 2013 noin 25 prosenttia enemmän osallistujia kuin edellisenä vuonna. Joillakin paikkakunnilla kävijämäärät laskivat hiukan, mutta esimerkiksi Turussa toiminnan laajuus ja monipuolisuus kasvoivat voimakkaasti, vaikka osallistumisia oli hiukan edellistä vuotta vähemmän. Tapahtumatilastointia parannetaan ja tarkennetaan vuonna 2014.

Vuoden 2013 syksyllä suunniteltiin vuoden 2014 alussa alkavaa toimintaa Kuopiossa, Porissa ja Seinäjoella. Lisäksi alustavia suunnitelmia toiminnan käynnistämiseksi tehtiin Lahdessa ja Kotkassa/Kouvolassa. Helmikuussa 2013 järjestettiin paikallistoiminnan kehittämispäivät. Kaksipäiväiseen tapahtumaan osallistui paikallistiimien jäseniä yhteensä 18 henkilöä ja se koettiin erityisen tarpeellisena. Paikallistoiminnan kehittämispäivät järjestetään jatkossa joka vuonna kaksipäiväisenä. Kehittämispäivien jälkeen aloitettiin paikallistiimin opasvihkosen kokoaminen ja luotiin paikallistiimiläisten oma facebook-ryhmä. Kehittämispäivien myötä paikallista toimintaa laajennetaan vertaistoiminnan lisäksi koulutus- ja vaikuttamistyön suuntaan. Päivillä pyritään antamaan paikallistiimeille eväitä toteuttaa monipuolista toimintaa alueellisella tasolla.

Taulukko: Osallistumiset paikallistoimintaan

	2010	2011	2012	2013
Helsinki	500	400	720	1065
Joensuu	0	0	40	0
Jyväskylä	200	200	290	240
Kuopio	40	0	0	0
Mikkeli	0	0	20	100
Oulu	150	120	100	110
Rovaniemi	60	60	20	20
Tampere	200	150	140	190
Turku	200	250	200	170
Yhteensä	1350	1180	1530	1895

Taulukon luvut sisältävät osallistumiset vain alla kuvattuihin paikallisiin tapahtumiin. Mukana ei ole perhevalmennusten, parisuhdetoiminnan, leiritoiminnan, perheaikaa.fi-toiminnan ja muun valtakunnallisen vertaistoiminnan lukuja, koska ne tilastoidaan erikseen.

Helsinki

Pääkaupunkiseudun *perhetapaamisia* järjestettiin keväällä kerran kuukaudessa Kalliossa leikkipuisto Linjassa. Kesän jälkeen kuukausittaiset perhetapaamiset siirtyivät Sateenkaariperheiden toimistolle, Kotolaan. Tapaamisiin lisättiin myös teemallisuutta (Brunssi, Kekri-juhlat ja Itsepäisyyspäivän vastaanotto). Perhetapaamiset ovat koko perheen avoimia tapahtumia, joissa on ollut vaihtelevasti erilaista tekemistä ja teemaa mutta myös aikaa ja mahdollisuutta avoimelle keskustelulle, tutustumiselle sekä nyyttärihenkiselle kahvitelulle. Perhetapaamisissa kävi kuukausittain noin 5-15 perhettä. Vuoden aikana kymmeneen tapaamiseen osallistui noin 220 kävijää.

Perhetapaamisten siirtyessä syyskaudella Kotolaan, heitettiin jäsenistölle mahdollisuus järjestää niin sanottuja *pop up -tapaamisia*. Pop up -tapaamisen voi järjestää kuka tahansa halukas esimerkiksi omassa lähipuistossaan; organisoimalla tapaamisen ja mainostamalla sitä yhdistyksen kautta. Näin saadaan lisää tapaamisia eri puolille pääkaupunkiseutua sekä jokaiselle mahdollisuus tehdä jotain, ottamatta kuitenkaan vastuuta useamman tapahtuman tai tapaamisen järjestämisestä. Syksyn 2013 aikana järjestettiin yksi pop up -tapaaminen Pitäjämäen leikkipuistossa. Tapaamiseen osallistui kymmenen henkeä.

Kuukausittaisten perhetapaamisten lisäksi Helsingin aktiiviset sateenkaariperheet ovat vuoden 2013 aikana tehneet erinäisiä *retkiä* muun muassa Tuomarinkylän kartanoon ja hevostallille, luontoretken Villa Elfvikin luontotalolle, Amos Anderssonin taidemuseoon. Näihin retkiin on osallistunut keskimäärin 4-10 perhettä. Yhteensä vuoden kolmeen retkeen osallistui 30 henkeä.

Arkitapaamisia järjestettiin vuoden 2013 aikana joka toinen tiistai Kotolassa. Loppusyksystä tapaamiset muuttuivat kävijöiden toiveesta jokaviikkoisiksi. Arkitapaamiset ovat arkiaamuna järjestettävä parituntinen avoin perhekahvila sateenkaariperheille. Ajankohdasta johtuen tapaamisiin osallistuivat erityisesti pienten lasten kanssa kotona olevat vanhemmat lapsineen. Tapaamisissa on ollut vaihtelevasti askartelua ja muuta toiminnallisuutta (lasten vaate-esittely, lasten ensiapu, värikytely lapsille, taikataikina askartelua, leipomista yms.) mutta aina aikaa myös kahvitelulle, tutustumiselle ja muulle vapaalle yhdessäololle. Arkitapaamisiin on osallistunut viikoittain noin 8-15 henkeä, yhteensä noin 10 eri perheestä. Vuoden aikana 24 tapaamiseen osallistui yhteensä 210 henkeä.

Helsingin *alkutaipaleryhmä* kokoontui vuonna 2013 yhteensä 10 kertaa, osallistumisia oli 100. Aluksi ryhmä koostui kevään 2013 perhevalmennuksessa olleista, mutta myöhemmin myös uudet perheen perustamisesta kiinnostuneet löysivät ryhmän. Alkutaipaleryhmän tarkoitus on toimia vertaistukena perhettä suunnitteleville ja jo perheellisille. Alkutaipaleryhmässä on vaihdettu luottamuksellisesti kuulumisia perheellistymisen eri vaiheista. Myös vierailu lapsimessuille tehtiin yhdessä. Alkutaipaleryhmä on lapsesta haaveilevia, raskaana olevia sekä lapsen saaneita varten. Alkutaipalalaisille perustettiin on oma facebook-ryhmä, jossa päivitetään tapaamisten aikataulut sekä vaihdetaan kuulumisia.

Luomuisät ja -äidit on ryhmä miehille ja naisille, jotka ovat saaneet lapsia heteroliitossa, ja jotka ovat eronneet tai harkitsevat sitä homo-/bi-identiteetin löytymisen myötä tai elävät yhä heteroliitossa, mutta ovat tai haluaisivat olla saman sukupuolisessa suhteessa. Ryhmässä jaettiin kokemuksia ratkaisevasta elämänmuutoksesta, sen harkitsemisesta, erilaisista suhteista (ex)puolisoihin, lastenkasvatuksesta ja ulostulosta sekä saadaan ideoita ja vertaistukea uuteen,

erilaiseen vanhemmuuteen homo-/bi-miehenä tai -naisena. Ryhmä toimi vuoden 2013 aikana kahden ohjaajan johdolla. Tapaamisia oli 7 ja osallistumisia 40.

Isäryhmä kokoontui kevätkaudella kerran kuukaudessa keskustelemaan ajankohtaisista aiheista. Osallistujia oli vain muutama isä per kerta, minkä vuoksi tapaamiset pantiin syksyksi tauolle.. Syksyllä käynnistettiin yhteinen toiminnallisempi toiminta yhteistyössä Pienperheyhdistyksen mieskaveritoiminnan kanssa. Ensimmäinen tapahtuma oli lokakuussa isien ja kouluikäisten lasten kiipeilyilta Helsingin kiipeilykeskuksessa. Toiminnallisia tapaamisia jatketaan noin kahden kuukauden välein.

Helsingissä kokoontui syksyllä myös Vanhemman Neuvo -ryhmä, 9 tapaamista, 50 osallistumista.

Pride-viikon yhteydessä kesäkuun lopussa järjestettiin avoin perhetapaaminen, isätapaaminen, alkutaipale-tapaaminen, Miten lapsia tehdään? -yleisötapahtuma, koululaisten oma ilta, perhepiknik ja koko päivän Moninaisuus kuvakirjassa -lastenkirjaseminaari. Pride-viikon tapahtumiin osallistui yhteensä 240 henkilöä. Toukokuun ensimmäisenä sunnuntaina järjestettiin *Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän* koko perheen tapahtuma ravintola DTM:ssä. Tilaisuudessa esiintyi esimerkiksi Pellekaija Pum. Tapahtumaan osallistui 150 henkilö. *TransHelsinki-viikolla* järjestettiin perhetapaaminen perheille, joissa sukupuolen moninaisuutta sekä transihmisten perheille suunnattu Miten lapsia tehdään –tilaisuus. Osallistujia 15 henkilöä.

Joensuu

Joensuussa muutaman vuoden toiminut paikallisryhmä on toistaiseksi tauolla vapaaehtoisten puutteen vuoksi.

Jyväskylä

Tammi-toukokuussa kuukausitapaamiset Matarassa vapaamuotoisen keskustelun ja leikin merkeissä, osallistujia keskimäärin 10 henkilöä. Kesäkuussa oltiin Visulahdessa mikkeliäisten ja siilinjärveläisten kanssa. Jyväskylästä oli paikalla neljä perhettä eli 11 henkeä. Syksyllä frisbeegolf lokakuussa, jossa oli kolme perhettä, 11 henkeä ja joulukuussa tapaaminen pikkujoulupuuron merkeissä. Sählyvuoro kokoontui vielä tammikuussa, mutta se päätettiin lopettaa silloin, koska pelivuoroaika oli liian myöhään lapsille. Aloitimme pelivuoron uudestaan syyskuun alusta, ja syksyn se on jatkunut säännöllisesti. Osallistujia on ollut 6-12/kerta, aikuisia ja lapsia vaihtelevasti.

Kuopio

Kuopion toiminta on ollut kaksi vuotta tauolla vapaaehtoisten puutteesta, mutta syksyllä saatiin värvättyä kahden hengen paikallistiimi paikkakunnalle. Syksyn aikana suunniteltiin vuoden 2014 alussa alkavaa toimintaa.

Mikkeli

Mikkelissä perheet ovat tavanneet 12 kertaa perheiden kotona, puistoissa tai kahvilassa. Aiheina tapaamisissamme on ollut toiminnan suunnittelu ja ajankohtaiset askarruttavat asiat mm. kansainväliset asiat, vahvoina teemoina on myös ollut lapsettomuushoidot. Osa tapaamisista on ollut myös toiminnallisia, mm. sählyä ja kesäkatu-tapahtumaan osallistuminen.

Mikkeliläiset perheet tekivät kesäkuun alussa yhteisretken jyväskyläläisten ja siilinjärveläisten perheiden kanssa Visulahteen. Retkeen osallistui yhteensä kahdeksan perhettä. Neljä

paikallistiimin jäsentä osallistui paikallistoiminnan kehittämispäiville Helsingissä. Eräs mikkeliäinen lapsi osallistui kansainvälisen sateenkaariperheidenpäivän valokuvanäyttelyyn omilla kuvillaan. Yhdessä päiväkodissa on pidetty monimuotoisten perheiden teemapäivä, jossa sateenkaarilapsi on itse esitellyt erilaisia sateenkaariperheitä sanoin ja kuvin. Kahden perheen vanhemmat osallistuivat myös kyseisen päiväkodin suunnittelupäivään tuoden sateenkaariperheen näkökulmia esiin.

Mikkelissä on myös osallistuttu aktiivisesti sateenkaariperheitä koskeviin keskusteluihin paikallisissa kokouksissa ja mm. järjestötapahtumissa sekä sosiaalisessa mediassa. Setan Mikkelin nuortenryhmälle on maaliskuussa pidetty teema-ilta aiheesta sateenkaariperheet. Marraskuussa järjestettiin ammattilaisille koulutuspäivä ”Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt ja sateenkaariperheiden kohtaaminen lasten tai perheiden parissa työskenteleville” yhteistyössä Mikkelin ammattikorkeakoulun kanssa. Koulutuksen yhteydessä lähetetty lehdistötiedote toi mediajulkisuutta YLE:n paikallisuutisiin televisiossa, radiossa ja netissä.

Oulu

Oulussa on järjestetty vuoden 2013 aikana 10 tapaamista, 110 osallistumista. Helmi- ja marraskuussa teimme retken HopLoppiin ja toukokuussa järjestimme kevät-piknikin. Muuten tapaamiset on pidetty Avoimen päiväkodin tiloissa kahvittelun, leikkimisen ja juttelun merkeissä.

Pori

Porissa ei ole aiemmin järjestetty toimintaa. Syksyllä saatiin värvättyä kahden hengen paikallistiimi paikkakunnalle. Syksyn aikana suunniteltiin vuoden 2014 alussa alkavaa toimintaa.

Rovaniemi

Rovaniemellä ei järjestetty erillisiä tapahtumia sateenkaariperheille vaan perheiden kanssa tavattiin Rovaniemen Setan kanssa yhteisesti järjestetyissä tapahtumissa. Osanottajia oli muutamista perheistä.

Seinäjoki

Seinäjoella ei ole aiemmin järjestetty toimintaa. Syksyllä saatiin värvättyä paikallisvastaava paikkakunnalle. Syksyn aikana suunniteltiin vuoden 2014 alussa alkavaa toimintaa.

Tampere

Tampereella on järjestetty perhetapaaminen säännöllisesti kerran kuussa, myös kesällä. Toiminta on ollut hyvin monipuolista. Toimintaan on sisällytetty vertaistuellista, virkistysellistä ja koulutuksellista toimintaa sateenkaariperheiden vanhemmille ja lapsille, yhdessä ja erikseen. Toimintaa on toteutettu Tampereen kaupungin avustuksen turvin. Toimintasuunnitelmaa karsittiin, koska kaupunki myönsi avustusta noin neljänneksi haetusta. Esimerkiksi perhevalmennuksen järjestäminen siirrettiin tulevaisuuteen. Vuoden 2013 aikana järjestettiin seuraavat tapahtumat:

- Perhetapaaminen Virelässä 8 aikuista, 8 lasta, 5 perhettä
- Kylpyläretki Edeniin 5 aikuista, 6 lasta, 4 perhettä
- Ensiapukoulutusta Napapiirillä 12 aikuista, 10 lasta, 9 perhettä
- Retki Kiviniityn kotieläinpuistoon 13 aikuista, 12 lasta, 8 perhettä
- Muskari Werstaalla, Siina Hirvonen 14 aikuista, 11 lasta, 9 perhettä

- Funpark 6 aikuista, 9 lasta, 5 perhettä
- Ruskaretki Pikku-Ahvenistolla 5 aikuista, 6 lasta
- Perhetapaaminen Napapiirillä 11 aikuista, 12 lasta
- Askartelut Nokiolla 4 aikuista, 5 lasta
- Kylpyläretki Edeniin 3 aikuista, 4 lasta
- Pikkujoulut Virelässä 11 aikuista, 13 lasta

Turku

Turussa järjestettiin vuoden 2013 aikana monipuolista toimintaa. Toimintaa oli suunnittelemassa neljän hengen paikallistiimi. Vuoden aikana järjestettiin neljä vapaamuotoista vertaistuellista koko perheen tapaamista Seikkailutalolla. Huhtikuussa käytiin porukalla peuhaamassa HopLopissa. Sateenkaariperheiden aikuisille järjestettiin vuoden aikana kaksi ohjattua keskustelutilaisuutta, joiden aiheina olivat Vanhemmuuden roolit ja ihanteet sekä Lasten sukupuolisensitiivinen kasvatusta. Lisäksi alkuvuonna järjestettiin parisuhdetyöpaja ja syksyllä sateenkaariperheiden aikuisten voimavaratyöpaja. Aikuisten keskustelujen ja työpajojen ajaksi järjestettiin lastenhoito.

Alkutaipalettoimintana järjestettiin Miten lapsia tehdään? –tilaisuus toista kertaa Turussa yhteistyössä Turun seudun Setan kanssa, sekä valtakunnallisesti ensimmäinen Mitä klinikalla tapahtuu? –tilaisuus yhteistyössä Väestöliiton Turun lapsettomuusklinikan kanssa. Touko-kesäkuussa järjestettiin Perhetalo Heidekenillä näyttely sateenkaariperheiden lasten perheistään ottamista valokuvista. Näyttelyn avajaisia vietettiin kansainvälisenä sateenkaariperhepäivänä. Avajaisista oli jutut Turun Sanomissa ja Aamuset -lehdessä. Myöhemmin näyttely lähtee kiertämään Suomea.

Vuoden aikana toteutettiin myös paikallista vaikuttamistyötä. Jatkettiin verkostoitumista kaupungin eri toimijoiden kanssa, ja ensimmäistä kertaa haettiin (ja saatiin) kaupungin avustusta vuodelle 2014. Sateenkaariperheiden vanhempia osallistui myös Sateenkaariperhetyön projektin järjestämään ammattihenkilöille suunnattuun koulutukseen toukokuussa sekä luennoitsijoina että koulutukseen osallistujina. Lisäksi Turussa mm. annettiin neuvontaa, vastattiin tiedusteluihin, välitettiin tutkimus- ja haastattelupyynnöitä, esiinnyttiin mediassa ja osallistuttiin haastateltavina tuleviin julkaisuihin. Turkulaisia osallistui myös mm. Helsinki Prideille ja valtakunnallisille sateenkaariperheleireille.

Vuoden aikana perustettiin Turun sateenkaariperheiden sivusto sekä keskusteluryhmä Facebookiin. Lisäksi tiedotusta on hoidettu sähköpostilistan, Sateenkaariperheet ry:n nettisivujen ja uutiskirjeen, Setan keskustelufoorumien sekä Turun Seudun Setan jäsenlehtien ja nettisivujen kautta.

Leiritoiminta

Toimintaa koordinoi kunkin leirin osalta leirityöryhmä. Järjestösihteeri toimi leirityöryhmien koordinaattorina. Leirien aikana työstä vastasivat leirityöryhmän lisäksi myös tuntipalkkaiset leiriohjaajat, luennoitsijat ja vapaaehtoiset lastenhoitajat. Kunkin leirin osallistujilta kerättiin kirjallinen palaute.

Talven perheleiri

Talven 2013 perheleiri järjestettiin Lapualla Wanhan Karhumäen leirikeskuksessa 1-3.2. Leirille osallistui yli 50 henkilöä eri puolilta Suomea. Tarjolla oli perheen yhteistä ohjelmaa, lapsille

suunnattua puuhaa sekä ammattilaisen vetämää aikuisten omaa ohjelmaa ja aikuisten omaa iltaohjelmaa. Aikuisten ohjelmasta vastasi psykologi. Lapsille omaa ohjelmaa, mm. leivontaa ja seikkailuradan järjestivät vapaaehtoiset lastenohjaajat, joista osa oli sateenkaariperheiden aikuisia lapsia. Leirillä vieraili artikkelia tekemässä Lapuan sanomien toimittaja.

Koululaisten leirit

Maaliskuussa järjestettiin ensimmäistä kertaa vanhemmille ja kouluikäisille lapsille suunnattu leiri Tampereen Antaverkassa. Nuoremmat sisarukset jäivät tällä kertaa kotiin ja leirillä keskityttiin koululaisiin yhteisen ohjelman merkeissä. Leirille osallistui noin 25 henkeä.

Kesän perheleirin yhteyteen järjestettiin edellisvuosien tapaan koululaisille oma rinnakkaisleiri, ja tämä järjestely sai sekä vanhemmilta että lapsilta erittäin hyvää palautetta. Koululaisten leirille osallistui 20 nuorta ja heitä ohjasi kolme omaa ohjaajaa koko leirin ajan. Lisäksi paikallinen seikkailuyrittäjä järjesti koululaisille yhteistyötaidot peliin pistävän seikkailuradan, jonka moni koki yhdeksi leirin huippukokemukseksi.

Syyslomalla järjestettiin Helsingissä yksi-päiväinen toimintapäivä koululaisille. Aamulla alle 10-vuotiaat askartelivat ja seikkailivat Gardeniassa ja yli 10-vuotiaat vierailivat Fazerin makeistehtaalla. Iltapäivän molemmat ryhmät viettivät yhdessä Helsingin parkourkeskuksessa. Päivään osallistui yhteensä 25 lasta, joista yli 10-vuotiaita oli 15.

Kesän perheleiri

Kesän perheleiri järjestettiin Pietarsaareissa Pörkenäsin leirikeskuksessa 8-12.8. Ensimmäistä kertaa leirillä oltiin neljä yötä kolmen sijaan. Leirille osallistui yhteensä 80 henkilöä, joista hieman yli puolet lapsia. Aiempia vuosia pienempi osallistujamäärä selittyy sillä, että leiriajankohta meni päällekkäin koulujen alkamisen kanssa. Leirillä oli aiempaan tapaan ohjelmaa sekä perheille yhdessä että lapsille ja aikuisille erikseen. Leirin aikana aikuisille oli kolme muutaman tunnin mittaista ohjelmaosuutta. Aikuisten ohjelmasta vastasi Merja Rankinen, ja ohjelmassa käsiteltiin omaa elämänpolkua ja sen vaikuttamista vanhemmuuteen. Sosiaalisille vanhemmille toteutettiin lisäksi erillinen vertaisryhmätuokio.

Aikuisten ohjelman ajaksi alle kouluikäisille lapsille oli järjestetty omaa ohjelmaa, niin sisällä kuin ulkona, vapaaehtoisten lastenohjaajien kanssa. Lastenohjaajat oli saatu sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksiin toimitetun työnhakuilmoituksen kautta. Lapset jakaantuivat ikäryhmiensä mukaisesti hoitoryhmiin, ja kiinnostavaa tekemistä riitti joka hoitokerralle: lastenvahdit olivat valmistautuneet tehtävänsä hyvin. Myös iltaisin lasten nukahdettua lastenvahdit ryhtyivät työhön ja valvoivat lasten unta, jotta aikuiset saivat osallistua heille suunnattuun iltaohjelmaan.

Leirityöryhmän erityisinä tavoitteina kesän 2013 perheleirille oli etenkin kouluikäisten lasten ohjelman kehittäminen yhä laadukkaampaan suuntaan sekä perheiden yhteisen toiminnallisen tekemisen käyttö tutustumisessa. Jokainen aamu aloitettiin yhteisellä leikkituokiolla, joita oli muutenkin ripoteltu pitkin leiriohjelmaa. Muuten perheiden yhteistä toimintaa toteutettiin mm. leirijuhlan muodossa, ympäristötaideteoksen tekemisellä, geokätköilyllä ja perinteisillä pihaleikeillä. Tavoitteissa onnistuttiin hienosti.

Ruskaleiri

Vuonna 2013 perheleiri järjestettiin ensimmäistä kertaa myös syksyllä. Kymmenisen perhettä vietti ruska-aikaan leiriä Inarin Vasatokassa 11-15.9. Leirillä oli panostettu perheiden yhteiseen tekemiseen ja tutustumiseen toiminnan kautta. Leirin aikana tehtiin paljon retkiä ja tutustuttiin Lapin luontoon ja saamelaisten kulttuuriin.

Parisuhdetoiminta

Yhdistyksen parisuhdetoimintaa kehitettiin ja toteutettiin vuoden 2013 aika tiiviissä yhteistyössä Parisuhdekeskus Kataja ry:n kanssa. Katajan ammattilaiset kouluttivat parisuhteesta kaikilla sateenkaariperheiden perhevalmennuskursseilla. Sateenkaariperheet osallistui Katajan Parisuhdepäiville puhujana ja näytteilleasettajana. Katajan kanssa suunniteltiin Sateenkaariparit-hanke, jolle haettiin ja saatiin hankerahoitusta Raha-automaattiyhdistykseltä vuosille 2014-2016. Hankesuunnitelman mukainen työ aloitettiin jo marraskuussa järjestämällä ensimmäinen parisuhderyhmän vertaisohjaajan koulutus, johon osallistui 12 vapaaehtoista. Koulutus jatkuu vuoden 2014 alussa, ja ohjaustyöhön vertaisohjaajat pääsevät jo keväällä.

Yhdistys järjesti keväällä sateenkaariperheille suunnatun parisuhdeviikonlopun Räfsön leirikeskuksesta Kirkkonummella. Parisuhdeviikonloppuun osallistui 10 pariskuntaa eri puolilta Suomea. Leirin ohjelmasta vastasi Henna-Mari Kettusaari. Kaikkiaan palaute oli erittäin positiivista.

Sateenkaariperheiden perhevalmennus

Sateenkaariperheiden perhevalmennuksia jatkettiin edellisvuoden tapaan. Kurssi järjestettiin toimintavuoden aikana kaksi kertaa (keväällä ja syksyllä) Helsingissä iltakurssina ja yhden kerran (marraskuussa) Ulvilassa viikonloppukurssina. Kolmelle kurssille osallistui yhteensä 102 henkilöä. Kurssi on laajuudeltaan 21 oppituntia ja se on suunnattu kaikille lasta suunnitteleville, lasta odottaville ja lapsen hiljattain saaneille perheille. Kouluttajina kursseilla toimivat yhdistyksen työntekijät, ulkopuoliset kouluttajat, perhepalveluiden edustajat ja kokemuskouluttajina sateenkaariperheiden vanhemmat. Osa- ja määräaikaisena palkattu työntekijä aloitti työstämään valmennuksen oppimateriaaleista ja videoiduista luennoista nettikurssia Perheaikaa.fi-palveluun. Kurssi valmistuu keväällä 2014 ja otetaan käyttöön syksyn aikana.

Valmennus täydentää kunnan tarjoamaa synnytys- ja perhevalmennusta. Kurssilla tarjotaan tietoa erityisesti sateenkaariperheiden perheellistymiseen liittyvistä erityishaasteista, käydään läpi perheiden oikeuksia etuuksiin ja ongelmiin etuuksien haussa, syntymässä olevan lapsen juridisen tilanteen turvaamiseen liittyvissä hakemuksissa, sateenkaariperheiden parisuhteen tyypillisistä sudenkuopista, kolmen ja neljän vanhemman perheiden erityishaasteista jne. Sateenkaariperheiden oma perhevalmennuskurssi tukee perheiden ongelmien ennaltaehkäisyä, palveluneuvontaa ja toimii myös vahvana vertaistuen paikkana ja muodostaa vertaisverkostoja, jotka kokemusten mukaan helposti jatkuvat koko lasten lapsuuden ajan. Valmennus ei korvaa kunnan järjestämää synnytys-/perhevalmennusta vaan täydentää sitä.

Perheaikaa.fi

Perhenetti-hanke on Väestöliiton ja kuuden kumppanuusjärjestön yhteinen hanke. Sateenkaariperheet on yksi kumppanuusjärjestöistä. Hanke sai Raha-automaattiyhdistykseltä rahoituksen vuosille 2011-2014. Yhdistyksen osuus rahoituksesta ajoittuu vuosille 2012-2014.

Koordinaatioryhmä, johon kuuluu edustajat kaikista kumppanuusjärjestöistä, kokoontui toimintavuoden aikana kuusi kertaa. Nettivertaisohjaajakoulutuksen aloitti syksyllä kaksi uutta vapaaehtoista. Edellisenä vuonna valmistuneista vapaaehtoisista kaikki ovat jatkaneet aktiivisesti toimimista hankkeessa.

Yhdistys järjesti vuoden aikana 15 chattia, joista 2/3 oli neuvontachatteja ja loput muita vertaischatteja. Chateissa oli yhteensä 140 osallistujaa. Osa chateista oli suunnattu määrättyissä perheissä tai elämäntilanteissa eläville (esim. uusperheille ja vanhemmuudesta haaveileville), ja osa oli määrättyä aihetta käsitteleviä, kuten lapsen perheidentiteetin tukeminen ja haasteita lähipiiriin kanssa. Kuukausittain palvelussa on ilmestynyt Elämää Sateenkaariperheessä -blogi. Sivustoa varten kuvatuista sateenkaarevaan perhe-elämään liittyviä videoita on nostettu sivuille muutama kerrallaan. Vuoden aikana sivustolla järjestettiin kaksi sateenkaariperheteemaista luentoa, sekä kaksi neliviikkoista suljettua ryhmää, joista perheellisuuden alkutaipaleella olevien ryhmä keräsi yli 20 osallistujaa. Nettiluentoja seuraasi reaaliaikaisina 68 henkilöä. Nettiluennot jäivät sivustolle talteen, jolloin niiden katsojamäärä kasvaa jatkuvasti (helmikuussa 2014 katselukertoja vuoden 2013 kahdelle luennolle kertynyt jo yhteensä 2 771 kpl). Perheaikaa.fi -palvelussa on toiminut myös sateenkaariperheiden oma keskustelualue, joka on ollut sivuston keskustelualueista aktiivisin. Marraskuussa TransHelsinki –viikolla yhdistys keskittyi perheaikaa -sivustolla sukupuolen moninaisuuden teemoihin ja järjesti luennon Miten puhua lapsen kanssa sukupuolen moninaisuudesta sekä chatin miten transihmisyyttä näkyy perheessä.

8. Hallinto ja tukipalvelut

Vuosikokous 9.2. hyväksyi yhdistykselle uudet säännöt, jotka astuivat voimaan 17.9. Uusien sääntöjen myötä siirryttiin kahden vuosikokouksen malliin. 29.11. järjestettiin ensimmäinen syyskokous.

Vuosikokous järjestettiin ensimmäistä kertaa paikallistoiminnan kehittämispäivien yhteydessä Helsingissä. Vuoden 2013 hallitus valittiin vuosikokouksessa. Hallitukseen valittiin puheenjohtaja, kuusi varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä. Hallitus järjestäytyi ensimmäisessä kokouksessaan 16.2. seuraavasti:

Emmi Pihlajaniemi	Puheenjohtaja
Joanna Marjanen	Varapuheenjohtaja
Sari Makkonen	
Paula Myöhänen	
Liisa Rytönen-Kontturi	
Tanja Rintala	
Anu Pellinen	
Hanna Wahlsten	Varajäsen
Jenni Häivälä	Varajäsen

Hallituksen sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Juha Jämsä. Hallitus nimesi keskuudestaan työvaliokunnan ja kv-työryhmän. Hallitus kokoontui kautensa (9.2.-31.12.) aikana seitsemän kertaa koko päivän kokoukseen.

Keväällä hallitus valmisteli ja vahvisti yhdistyksen ensimmäisen johtosäännön, joka määrittelee toimijoiden tehtävät ja valtuudet, sekä sisältää henkilöstöhallinnon linjaukset.

Viestintä

Yhdistyksen Facebook-sivujen seuraajien määrä nousi toimintavuoden aikana 780:sta 1300:een. Yhdistyksen uutiskirjettä sekä blogia julkaistiin kuukausittain. Uutiskirje lähetetään sähköpostitse kaikille jäsenille ja 450 yhteistyökumppanille. Se julkaistaan myös kotisivuilla, Facebookissa ja keskustelupalstoilla. Sen laajuus on 20-40 liuskaa. Jäsen- ja muuta sisäistä tiedotusta tehdään lisäksi sähköpostilistojen kautta.

Yhdistyksen ensimmäinen yhtenäinen visuaalinen ilme julkaistiin alkuvuodesta. Sen on suunnitellut Lahden muotoiluinstituutin opiskelija opinnäytetyönään. Visuaalinen ilme sisältää tunnuksen (logon) lisäksi muita visuaalisia elementtejä sekä määritellyt värit ja fontit. Vuoden aikana painatettiin uuden ilmeen mukaiset käyntikortit, kirjekuoret ja roll-upit sekä valmisteltiin vuoden 2014 alussa painatettu, sisällöllisestikin uudistettu yhdistyksen yleisesite. Facebook-sivuilla, kirjepohjissa, diapohjissa ja muussa elektronisessa materiaalissa ilme otettiin käyttöön heti alkuvuodesta.

Yhdistyksen nettisivut uudistettiin kevään aikana perusteellisesti. Kesäkuun alussa julkaistu sivusto vastaa uutta ilmettä. Sivuston rakenne on täysin uusittu ja sisältö päivitetty ja täydennetty. Setan Sateenkaariperhetyön projektin (2006-2008) materiaalit on kokonaisuudessaan integroitu osaksi sivuston sisältöä. Koska palveluntarjoajan käyttämälle palvelimelle murtauduttiin loppuvuodesta, kaikki uuden sivuston kävijätiedot tuhoutuivat. Vuoden 2014 kävijätiedot tullaan saamaan kokonaisuudessaan.

Sateenkaariperheet ry hyväksyi vuoden 2010 vuosikokouksessa poliittiset tavoitteet vuosille 2010–2015. Yhdistyksen ulkoinen viestintä pyrkii ennen kaikkea viemään näitä tavoitteita poliittisten toimijoiden ja palveluntarjoajien tietoon eri tavoin. Luvussa kaksi on listattu vuoden aikana lähteneet tiedotteet.

Yhdistys välittää tietoa lapsiperheiden moninaisuudesta sekä omasta toiminnastaan myös jakamalla esitteitään, tekemällä koulutuskäyntejä sekä osallistumalla erilaisiin seminaareihin ja tapahtumiin. Yksi merkittävä viestinnän muoto on toimittajien kanssa tehtävä yhteistyö. Yhdistyksen toimijat olivat yhteyksissä toimittajien kanssa 109 kertaa toimintavuoden aikana. Osa toimittajista halusi tehdä haastattelun yhdistyksen edustajan kanssa, mutta suurin osa halusi ehdotuksia näkökulmasta, tietoja kirjoittamansa artikkelin pohjaksi tai haastateltavia perheitä.

Toimitilat

Yhdistyksen toimitila Kotola sijaitsee Helsingin keskustassa osoitteessa Yrjönkatu 29 A 1. Tilat ovat yhteiset Monimuotoiset perheet -verkostoon kuuluvien kumppaneiden Adoptioperheet ry ja Monikulttuuriyhdistys Familia Club ry kanssa. Familia toimii tilojen päävuokralaisena. Yhdistyksellä on käytössään kaksi toimistohuonetta (22,6m²) sekä yhdessä kumppanien kanssa neljä monikäyttöistä koulutus- ja ryhmätalaa ja muut yhteiset tilat (yhteensä 203m²). Toimitiloihin tehtiin vuoden aikana vain hyvin pieniä hankintoja.

Tammi-joulukuussa Kotolassa oli yhteensä 15 800 kävijää. Sateenkaariperheiden osuus tammi-joulukuun kävijöistä oli 1750, joista lapsia 360. Sateenkaariperheiden tilaisuuksien määrä Kotolassa oli 109 kappaletta.

Henkilöstö

Yhdistyksen palveluksessa jatkoivat toiminnanjohtaja, järjestösihteeri ja koulutussuunnittelija. Uusina työntekijöinä palkattiin Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen projektipäällikkö ja suunnittelija sekä Perhenetti hankkeen osa-aikainen projektityöntekijä. Vuonna 2013 valmistuneessa johtosäännössä selvennetään työntekijöiden toimivaltuuksia ja asemaa tarkemmin kuin aiemmin.

Työntekijöiden hyvinvoinnin varmistamiseksi tarjotaan henkilökunnalle yleislääkäritasoinen sairaanhoito työterveyshuollon osana sekä kulttuuri- ja liikuntasetelit. Henkilöstölle myönnettiin myös työmatkaetu paikallisliikenteen matkalippusetelinä.

Talous

Varsinaisen toiminnan kulut jatkoivat voimakasta kasvuaan. Vuoden 2013 toimintaa rahoittivat Raha-automaattiyhdistys, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Ulkoministeriö, Euroopan Komissio, Helsingin kaupunki, Tampereen kaupunki, Seta ry, Väestöliitto, Kansan sivistystyön liitto ja Kulturfondet. Toiminnan tuotot pysyivät korkealla ja koostuvat pääosin leirimaksuista, mutta myös koulutustuotoista.

Taulukko: Varsinaisen toiminnan kulujen kasvu

2014	484 327,35€ (käyttötalousarvio)
2013	357 028,55€
2012	145 899,37€
2011	35 800,63€
2010	24 583,75€

Jäsenmaksukertymä kasvoi ennätykseen 6 395 euroa: Myös tarvikemyynnin tulot kasvoivat. Nettikaupan lisäksi varainhankinnan tuotteita myytiin vuonna 2013 Helsinki Pride -tapahtumassa sekä leireillä. Syksyllä hallitus päätti, että tarvikemyynti lopetetaan. Lahjoituksia kertyi vuonna 2013 yhteensä 438,65 euroa.

Tilikauden ylijäämä oli 5739,59 euroa ja yhdistyksen oma pääoma kasvoi 17 761,33 euroon. Tulevina vuosina omaa pääomaa on edelleen tarkoitus kasvattaa oman varainhankinnan tuotoilla. Talouden nykyiseen kokoon nähden oma pääoma on edelleen riittämätön. Tämä johtuu toiminnan kulujen nopeasta kasvusta viime aikoina. Avustuksilla ei omaa pääomaa voi kasvattaa.

Vuonna 2013 taloussääntöä tarkennettiin, toimitettiin kaksi kertaa tositetarkastukset ja alettiin teettää kirjanpidon tallennukset ulkopuolisella. Ray teki huhtikuussa tarkastuksen yhdistyksessä. Tarkastuksessa tehtyjen huomioiden perusteella kirjanpitoa kehitettiin.

LIITE 1

Oikeaa tietoa ja hyviä käytäntöjä

Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen toimintakertomus vuosi 2013

Kaikkien Perheiden Suomi on vuosina 2013- 2016 toimiva vaikuttamistyön hanke, jonka takana on Monimuotoiset perheet -verkosto ja sen kymmenen jäsenjärjestöä:

Adoptioperheet ry
Käpy – Lapsikuolemaperheet ry
Lapsettomien yhdistys Simpukka ry
Monikulttuuriyhdistys Familia Club ry
Perhehoitoliitto ry
Sateenkaariperheet ry
Suomen Monikkoperheet ry
Suomen nuoret lesket ry
Suomen Uusperheiden Liitto ry
Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.

Hankkeen rahoittaa Raha-automaattiyhdistys.

Hankkeen työntekijät rekrytoitiin keväällä 2013. Projektipäälliköksi valittiin FM Anna Moring ja suunnittelijaksi TtM Jenni Kerppola-Pesu. Työntekijät aloittivat kesäkuussa 2013. Hankkeen kaikkien järjestöjen hallitukset kokoontuivat toukokuussa päivän mittaiselle risteilylle kuulemaan hankkeesta sekä verkostoitumaan keskenään.

Vaikuttamistyö

Keväällä 2013 käynnistyneen hankkeen toiminta alkoi projektisuunnitelman mukaisesti vaikuttamistyön kehittämisryhmän kokoamisella, vaikuttamistyön suunnitelman työstämisellä sekä hankkeen arvioinnin suunnittelulla.

Kesä- elokuussa 2013 kartoitettiin järjestöissä tehtyä vaikuttamistyötä ja edunvalvontaa toiminnanjohtajille suunnatun kyselyn avulla. Lisäksi tehtiin kaikkien järjestöjen jäsenille kysely monimuotoisten perheiden kokemuksista palveluista ja lainsäädännöstä. Kyselyjen tuloksia esiteltiin sekä johtoryhmän kokouksissa, järjestöjen hallitusten kokouksissa että järjestöjen omissa jäsenlehdissä.

Joulukuussa 2013 myös perheiden palveluissa toimiville ammattilaisille tehtiin kysely, jolla selvitettiin ammattilaisten tiedontarpeita ja kokemuksia työskentelystä monimuotoisten perheiden kanssa. Kyselyn tulokset analysoidaan vuonna 2014.

Syksyn 2013 aikana hankkeen työntekijät vierailivat järjestöissä ja niiden hallituksissa käyden esittäytymässä ja kertomassa hankkeesta kunkin järjestön yhdessä hallituksen kokouksessa. Kokouksia toteutui syksyn aikana yhdeksän.

Hankkeen tavoitteenasettelu

Hankkeen keskeiset perhepoliittiset viestit määriteltiin vuonna 2013. Ne perustuvat järjestöjen olemassa olevaan vaikuttamistyöhön, jäsenistölle suunnattuun jäsenkyselyyn, järjestöjen hallitusten kanssa käytyihin keskusteluihin sekä vaikuttamistyön kehittäjäryhmän ja johtoryhmän näkemyksiin monimuotoisia perheitä yhdistävistä tavoitteista.

Hankkeella on viisi yhteistä perhepoliittista viestiä:

- Perhevapaajärjestelmä huomioi monimuotoiset perheet
- Perheet saavat enemmän tukea ja apua moninaisten elämäntilanteiden kohdatessa
- Lapsille voidaan varmistaa oikeus tavata sosiaalisia vanhempia
- Perheille tarjotaan psyykkistä tukea kriisin kohdatessa ja kriisien jälkihoitoon kiinnitetään riittävää huomiota
- Taloudellisten etuuskien rakenteelliset epäkohdat korjataan siten, että monimuotoisten perheiden taloudellinen toimeentulo turvataan samalla tavalla kuin muidenkin perheiden

Lisäksi hankkeen kaikkea toimintaa läpäisee rasisminvastainen eetos.

Järjestöjen itsensä priorisoimat viestit ovat:

- Adoptioperheet: Suomeen tarvitaan uuden adoptiolain myötä kansallinen adoptio-ohjelma, joka määrittelee adoptiotoiminnan tavoitteet ja eri toimijoiden roolit
- Familia Club: Väestörekisteriin tulee voida ilmoittaa useampi kuin yksi äidinkieli
- Käpy: Lapsen kuoleman jälkeinen sairausloman diagnoosi muu kuin masennus
- Monikkoperheet: Monikkoperheellisyyden tulee itsessään olla peruste subjektiivisen päivähoidon täyspäiväisyydelle tulevan uudistuksen jälkeen.
- Nuoret Lesket: Perhe-eläkkeiden epäkohtien korjaaminen
- Perhehoitoliitto: Perhehoidon valtakunnallisen toimintaohjelman ajaminen
- Sateenkaariperheet: Vanhemmuusolettama ja lapsen tunnustamismenettelyn yhdenvertaisuus
- Simpukka: Hedelmöityshoitolaisten muutostarpeiden arviointi, hoidon saannin kriteerit ja muutoksenhakuoikeus
- Supli: Etälapsen aseman parantaminen
- YVPL: Tuomioistuimiin pitää saada käräjätuomarin avuksi perheneuvonnan, lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoita.

Keinot

Hankkeen vaikuttamistyö kohdistuu hankkeen tavoitteiden mukaisesti päättäjiin ja palvelujärjestelmään.

Vuonna 2013 perheiden moninaisuutta koskevan tiedonkeruu on aloitettu. Poliittisen vaikuttamisen osalta päätöksentekoon on osallistuttu verkoston yhteisten lausuntojen ja kannanottojen kautta. Yhteisiä lausuntoja vuonna 2013 on tehty kuusi:

- Kommentti OPS 2016 – Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistamiseen
- Lausunto lakiin lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamiseksi, hallituksen esityksen valmistelu
- Lausunto uudistettuun äitiysneuvolaoppaaseen
- Lausunto lapsi- ja nuorisopoliittiseen ohjelmaan
- Lausunto tasa-arvo-ohjelman puolivälitarkastelun kuulemistilaisuuteen
- Tarkentava lausunto tasa-arvo-ohjelman puolivälitarkasteluun: Monimuotoisten perheiden perhevapaiden keskeisimmät epäkohdat

Lisäksi on koottu tietoa monimuotoisten perheiden kannoista kotihoidontuen uudistamiseen, mutta tätä asiaa koskevat lausunnot on annettu ja kuulemistilaisuuksiin osallistuttu kunkin asiasta kiinnostuneen järjestön omissa nimissä.

Hankkeen edustajat ovat osallistuneet säännöllisesti Oikeusministeriön isyyslain uudistusta valmistelevan työryhmän seurantatyöryhmän toimintaan, tasa-arvoasiain neuvottelukunnan miesjaoston toimintaan, miesjaoston isyyslakityöryhmän toimintaan sekä kuluttajaparlamentin toimintaan. Lisäksi hankkeen edustaja osallistui hallituksen tasa-arvo-ohjelman puolivälitarkastelun kuulemistilaisuuteen.

Oppilaitosyhteistyötä varten verkostoja on luotu DIAK amk:n, Metropolian amk:n sekä Turun yliopiston kanssa. Lisäksi Emma ja Elias avustusohjelman kautta solmittuja yhteisverkostoja on hyödynnetty mm. viestinnän osalta.

Palvelujärjestelmään vaikuttaminen keskittyy erilaisille messuille ja tapahtumiin osallistumiseen. Vuonna 2013 hanke on osallistunut Valtakunnallisille neuvolapäiville luentomuotoisesti ja Petra-hankkeen koulutuspäiville.

Viestintä

Vuoden 2013 aikana hankeviestintää toteutettiin sosiaalisen median ja omien verkkosivujen, sähköpostin sekä painetun esitemateriaalin avulla. Hankkeelle luotiin logo ja visuaalinen ilme, tehtiin www-sivut, perustettiin facebook-sivu sekä twitter-tili ja hankkeen esittely sekä keskeiset viestit painettiin esitteeksi. Facebook viestintä oli toiminnan kannalta näkyvintä.

Johtoryhmä

Hankkeen johtoryhmä koostuu kunkin jäsenjärjestön toiminnanjohtajista. Johtoryhmä kokoontui vuonna 2013 viisi kertaa koko päivän kokoukseen.

Lisäksi johtoryhmän jäsenistä Anne Backman, Juha Jämsä, Anne Lindfors sekä Tarja Monto toimivat hankkeen työvaliokunnassa, jonka tehtävänä oli työntekijöiden rekrytointi. Pirjo Hakkarainen, Juha Jämsä, Ulla Kumpula, Heljä Sairisalo ja Anu Uhtio toimivat vaikuttamistyön kehittäjäryhmässä, jonka tehtävänä oli vaikuttamistyön suunnitelman valmistelu. Vaikuttamistyön kehittäjäryhmä kokoontui vuonna 2013 viisi kertaa.

Talous

Hankkeen kokonaiskustannukset vuoden 2013 aikana ovat 116833,07 euroa. Suurin osa kuluista on henkilöstön palkkakuluja, toimitilakuluja ja hankkeen aloittamiskuluja (risteily, rekrytointi, toimitilat, kalustus).

Muut isot kuluerät ovat ostopalvelut 20173 euroa, sisältäen visuaalisen ilmeen, kuvituksia sekä arviointikuluja, ja painokulut, 1620 euroa.

Hankkeen ensimmäisen vuoden toimintaan myönnettyjä rahoja siirtyi toiselle toimintavuodelle yhteensä 43166,93 euroa.

Hankkeen taloutta on seurattu säännöllisesti johtoryhmän kokouksissa.

Arviointi

Hankkeen arviointisuunnittelu aloitettiin. Johtoryhmä määritteli hankkeen arvioinnin kohteet ja menetelmät. Arviointi sovittiin toteutettavaksi sekä itsearviointina että ostettuna, ulkoisena arviointina. Hankkeen ulkoisen arvioinnin konsultiksi valittiin Varsinais-Suomen Lastensuojelujärjestöt ry:n toiminnanjohtaja Eija Heimo, jota tavattiin vuoden 2013 aikana kaksi kertaa.

LIITE 2

Lista koulutuksista

Ulkoiset koulutukset

Päivämäärä	Tilaaja	Paikka	Osallistujia	Kesto (min)
7.2.2013	Perheasiainkeskus Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden	Jyväskylä	7	120
7.2.2013	ainejärjestö	Jyväskylä	41	120
11.2.2013	Soc & Kom	Helsinki	15	180
12.2.2013	Väestöliitto	Helsinki	21	60
13.2.2013	Folkhälsan	Vaasa	9	120
14.2.2013	Neuvokeskus	Helsinki	10	120
21.2.2013	Oma koulutustilaisuus	Vaasa	12	180
6.3.2013	Tampere	Tampere	6	180
12.3.2013	Folkhälsan	Turku	5	120
13.3.2013	Jyväskylän perheneuvola	Jyväskylä	20	75
18.3.2013	Jyväskylän keskussairaala	Jyväskylä	20	60
19.3.2013	Jyväskylän keskussairaala	Jyväskylä	15	60
2.4.2013	Folkhälsan	Helsinki	5	120
5.4.2013	Supli	Turku	24	120
12.4.2013	VSSHP	Turku	54	60
24.4.2013	Turun Väestöliitto	Turku	7	90
2.5.2013	Oulun Väestöliiton lapsettomuuskliniikka	Oulu	11	60
14.5.2013	Joensuun Hobiles	Joensuu	12	120
15.5.2013	neuvola	Turku	45	30
15.5.2013	Oma koulutustilaisuus	Turku	60	180
21.5.2013	Kela	Helsinki	40	60
22.5.2013	Kallion perheneuvola	Helsinki	34	120
24.5.2013	neuvola	Jyväskylä	60	30
24.5.2013	kouluterveydenhuolto	Jyväskylä	30	30
29.5.2013	Oma koulutustilaisuus	Turku	30	90
30.5.2013	Perheasiain neuvottelukeskus	Helsinki	16	150
4.6.2013	Perheasiain neuvottelukeskus	Turku	7	180
4.9.2013	Heideken	Turku	20	210
5.9.2013	Turun sosiaalivirasto	Turku	10	120
12.9.2013	Inarin koulu	Inari	60	45
13.9.2013	Suomen Mielenterveysseura, Turvallisin mielin –hanke	Vantaa	40	60
13.9.2013	Suomen Mielenterveysseura, esiopetushanke	Vantaa	20	45

13.9.2013	Ivalon lukio	Ivalo	80	135
16.9.2013	MLL Oulu	Oulu	9	150
18.9.2013	Helsingin kaupunki	Helsinki	33	120
23.9.2013	Novia	Turku	65	180
8.10.2013	Neuvokeskus	Rovaniemi		180
10.10.2013	Turun kaupunki	Turku	12	210
17.10.2013	Kajaanin srk	Kajaani	23	350
30.10.2013	Kouvolan srk	Kouvola	56	120
4.11.2013	PKSSK	Joensuu	94	40
5.11.2013	Turun AMK (täydennyskoulutus) SOS-kriisikeskus, Suomen	Turku	16	135
11.11.2013	Mielenterveysseura	Helsinki	21	60
19.11.2013	Oma koulutustilaisuus	Mikkeli	110	360
27.11.2013	Oys	Oulu		60
2.12.2013	Tays	Tampere	20	60
3.12.2013	Seinäjoen AMK	Seinäjoki	140	50
	Koulutettuja yhteensä - ->		1445	
	Koulutusoppitunnit yhteensä - ->			123

Sisäiset koulutukset

Päivämäärä	Koulutus	Paikka	Osallistujia	Oppitunnit
9.-10.2.2013	Paikallistoiminnan kehittämispäivät	Helsinki	20	20
10.2.2013	Hallitustyöskentely	Helsinki	8	6
16.4.-4.6.2013	Perhevalmennus	Helsinki	43	21
2.5.2013	Miten lapsia tehdään?	Nettiluento	20	1
28.6.2013	Moninaisuus kuvakirjassa lastenkirjaseminaari	Helsinki	20	8
19.-22.9.2013	LGTB Family Rights: Strategic Litigation and European Court of HR	Helsinki	21	24
29.10.-10.12.2013	Perhevalmennus	Helsinki	32	21
15.-17.11.2013	Perhevalmennus	Urjala	22	21
21.11.2013	Miten puhua lasten kanssa sukupuolen moninaisuudesta	Nettiluento	30	1
22.-24.11.2013	Parisuhdevertaisohjaajan koulutus	Espoo	12	20
30.11.2013	Sateenkaariperheenä mediassa	Espoo	18	2
	Koulutettuja yhteensä - ->		246	
	Koulutusoppitunnit yhteensä - ->			144

Kahta nettiluentoa on suoran lähetyksen jälkeen katsonut yhteensä 2771 henkilöä.